

Arkitekternes rolle har ændret sig radikalt over de seneste 50 år, så de i dag og i fremtiden skal integrere mange flere interesser i deres arbejde, påpeger arkitekt Helle Juul Frost fra tegnestuen Juul Frost Arkitekter. Billedet er fra Porcelæns-haven på Frederiksberg, hvor Juul Frost Arkitekter var med til at omdanne den gamle porcelænsfabrik til moderne boliger. Foto: Søren Bidstrup

Deltag i debatten

Debatindlæg sendes til:
business@berlingske.dk

Fremtidens arkitekter bygger broer

Samarbejde. Skribenten efterlyser en kollektiv bevidsthed om de udfordringer, arkitekter oplever, når interesser skal forenes.

Synspunkt Arkitektur

Af Helle Juul Frost
arkitekt MAA, ph.d.,
CEO, founding partner,
Juul Frost Arkitekter

Arkitektens rolle har gennem de seneste 50 år bevæget sig i en mere demokratisk retning, hvor lokale interessenter og aktører i stigende grad er medproducenter i opgaveløsningen, og arkitektens klassiske rolle som »mester« er blevet udvidet med en rolle som mediator og procesfacilitator.

Man kan tale om en bevægelse fra Logos til Etos – en bevægelse, hvor projekter i stigende grad – og i modsætning til tidligere – udvikles nedefra og op.

Men hvordan sikrer vi som arkitektstand, at de forskellige interessenter bliver inddraget på en måde, som skaber reel kvalitet og merværdi i projekterne? Hvordan løfter vi det fælles engagement til at repræsentere reel værdi – økonomisk, æstetisk og samfundsmæssigt? Og hvordan sikrer vi, at opdragsgiver/bygherre prioriterer interessentinddragelsen – også økonomisk?

Realdanias administrerende direktør, Jesper Nygaard, præsenterede i avisen 31. august et nyt initiativ, hvor Realdania med udgangspunkt i tre definerede tematikker vil afprøve arbejdsformen *collective impact*. Ambitionen er at skabe langsigtede løsninger på komplekse samfundsproblemer på tværs af sektorer.

Hvorfor interessentinddragelse?

Vi oplever som rådgivere i stigende grad, at interessenters behov, holdninger og fordomme i de helt tidlige faser er med til at

definere den måde, vi planlægger for fremtiden.

Det kalder på et bredt spekter af egenskaber fra os som rådgivere; ordstyrere, indpiskere, forandringsledere, forligs- og forankringsmænd samt mere klassiske arkitektfaglige kompetencer som billedskaber, videns- og erfaringsbank samt naturligvis ekspertise inden for lovgivningsmæssige, administrative, by-, bygnings- og landskabsmæssige områder.

Målet er at skabe respekt og forståelse på tværs af synspunkter og skabe visioner, som i respekt for hinandens forskellighed skaber et fælles ståsted for den fremtidige planlægning.

Siden Juul Frost Arkitekter i 1996 udviklede »Dialogplanlægning som praktisk redskab« for Boligministeriet, har vi i stigende grad oplevet, at borgere og øvrige interessenter fungerer som integreret ressource i de tidlige udviklingsfaser.

Nye innovative ideer opstår ofte i nærkamp mellem interesser og holdninger, men dialogplanlægningen anvendes også som et politisk redskab, der sikrer nærdemokrati i organisationer, kommuner og institutioner.

Hvordan håndterer vi inddragelsen?

På tegnestuen har oplevelsen af dette nye skisma, hvor proces og resultat i højere grad sidestilles i både betydning og omfang, resulteret i en metode, vi løbende anvender og udvikler, og hvis relevans bliver tiltagende tydelig.

Vi kalder det »behovsbaseret potentialeplanlægning« – hvor det behovsbaserede netop relaterer sig til og definerer processen.

Den behovsbaserede potentialeplanlægning sidestiller dialog- og kortlægningsarbejdet med resultatet – to ligeværdige processer, som resulterer i muligheder og scenarier, der

favner fælles rammer for den videre udvikling. Potentialeplanlægningen rummer den porøsitet, der er nødvendig, når mange interesser i fællesskab skaber et billede på fremtiden – en fremtid som, i sig selv, er i kontinuerlig forandring.

Det kræver en åben tilgang til planlægningen, hvor vi som arkitekter i nogen grad må træde i baggrunden for at give plads til det midlertidige og det foranderlige i robuste fælles visioner, som går på tværs af både sektorer, politiske interesser og private økonomiske, sociale eller etiske interesser.

Hvilke muligheder identificerer vi?

Den behovsbaserede potentialeplanlægning har gennem mange år været efterspurgt inden for byudviklingens mere komplekse planlægningsprocesser, hvor involvering af interessenter allerede er en integreret metode til udvikling af robuste fremtidsvisioner. Vi oplever dog også i stigende grad, at de åbne planlægningsværktøjer finder sin berettigelse i mere konkrete byggeprojekter. Behovet for en mere præcis definering af et fælles afsæt opstår som svar på tiltagende kompleksitet i både bygningens anvendelse, byggeprocesserne og det ansvar, vi som byggende har for at fremtidssikre de ressourcer, der placeres i vores fysiske virkelighed på en bæredygtig måde.

Vi håber derfor, at Realdania vil benytte *collective impact*-processerne til at skabe en større synlighed kvalitetsdiskussion om, arkitektens rolle som procesfacilitator.

Vi savner en kollektiv bevidsthed, som strækker sig ud over arkitektstanden om den virkelighed og de udfordringer, vi som arkitekter oplever, når vi bygger broer mellem økonomiske, politiske, kulturbærende, historiske, æstetiske og følelsesmæssige interesser.

Nye innovative ideer opstår ofte i nærkamp mellem interesser og holdninger, men dialogplanlægningen anvendes også som et politisk redskab, der sikrer nærdemokrati i organisationer, kommuner og institutioner.